

Aurelija Trimonytė
Kilusi iš Zarasų, 23 m.

2011-05-28

Atsikeliau su kelionine nuotaika. Po gerų dešimties minučių pamačiau kad lauke lyja, ir lyja neblogai.. pagalvojau – fantastika (arba juokas per ašaras!:) apsvyniojau kuprinę didelių šiukšlių maišu, pasiėmiau skėtį ir iškeliavau link Didžiosios g. Tiek šįryt tiek kelias paskutines dienas galvojau koks bus tas šių metų žygis (nes buvau tokiam žygyje pernai), ar lengvesnis ar sunkesnis? Kiek nueisime, ar daugiau ar mažiau? Ar nutrins kojas ar ne?

Susirinkus visiems dalyviams trumpai susipažinome ir gavome po akmenuką. Buvo įdomu stebėti žmones spėliojančius ką galėtų reikšti tas akmenukas, bet žinojau kad žygio pabaigoje visiems bus pasakyta jo reikšmė. Man patinka simbolika:)

Pilnu autobusu išvažiavome į Anykščius ir jau po pusantros valandos pradėjome žygiuoti. Nebelijo, saulė po truputį džiovinė mums takus. Pirmieji kilometrai atrodė kaip lengvas pasivaikščiavimas, bet žinojau kad čia dar tik pradžia.

Kuo labiau į vakarą tuo labiau pradėjo jaustis pūslės ant pėdos pagalvėlių. Supratau kad bus pūslių:) Viskas buvo gan smagu ir nelabai sudėtinga iki frazės „nusimaunam batus ir einam“. Su pūslėmis ant kojų ir kuprine ant pečių bristi per upę nėra taip malonu kaip bristi be pūslių ir be kuprinės. Viltis, kad mūsų stovyklavietė nebetoli jau kurį laiką buvo šalia (nes jau temo). Po upės buvo smagu.. su Vilija likom paskutinės ir visiems gerokai pajudėjus į priekį mes su savo pūslėmis lėtai pradėjom visus vyti.. nieko, išskyrus mūsų dar laukiančios Ilonos, priekyje nesimatė. Buvo labai gražu, jau temo, o mes dviese šlūbčiojom plačiu per kalnus ir pakalnes besidriekiančiu vieškeliu:)

Atėjus, nors, kur ten atėjus... nučiuožus nuo skardžio į stovyklavietę apėmė džiaugsmas – apsimoviau sausas kojines, kropsus ir atsisėdau prie laužo, valio, šios dienos misija baigta:)

2011-05-29

Pabudome ir kelkimės! Jau po 9 pajudėjom iš stovyklavietės. Praėjus vos valandai pradėjo lyti:) ir taip lijo, lijo, lijo visą likusią dieną. Su savo fantastiškais kedais čiuožiau molingais keliukais žemyn ir buksavau į kalną. Norint išvengti slydimo kartais reikdavo rinktis šlapią, vietomis kokių 70 cm žolę. Permirkio batai. Pūslės vis labiau priminė apie save, bet stengiausi galvot ką nors kita, džiaugtis po lietum stovinčiom karvėm ar tiesiog gamta. O mes ėjom ir ėjom vieškeliais... 😊 buvo smagu matyti mane lenkiančius ir dar besišypsančius žygeivius.

Sustojome užkąsti. Galvojau kad einu beveik pačiame gale, bet... toli gražu, man sustojus iš galo vis dar ateidavo ir ateidavo žmonės. Paskutiniai atėjo tik po kokių 15 min ! kaikuriems buvo tikrai labai sunku eiti (gal ne eiti, o susitaikyti su minamų pūslių skausmu). Kadangi ir pati nenorėjau perspausti pūslių nutariau eiti gale. Ėjom tryse. Su paskutinių laukimu nieks nepersistengė... priekyje nieko nesimatė, tik ėjom su viltim už kalnelio ką nors pamatyti, ir štai, už vieno kalnelio pamatėm mūsų belaukiančius žygeivius. Čia buvo nubrėžta linija, kuri informavo, kad jau nuėjome 50 km. Tas reiškė, kad liko nebedaug, ir iš tikro, gan greit pasiekėme finišą. Šlapi ir baigę žygiuoti po truputį pradėjom šalti. Apsirengiau.

Baigiamasis sustojimas ant Alantos dvaro laiptų. Arnas pasakė ką reiškia tie mūsų akmenukai, paplojom žygio vadovams, pasiklausėm iš Alantos dvaro išėjusios ponios dainų (iš ties neblogų) ir keliavom į autobusą.

2011-05-31

Padidėjo FB draugų skaičius. Aptariame žygius, pūsles ir kitas detales:)

2011-06-01

Paskelbti į ekspedicijas vyksiančių dalyvių sąrašai. Gerų emocijų pliūpsnis. Po truputį ateina jausmas – reikia rimtai pasiruošti.

2011-06-11

Aplankiau bobutės pusseserę, kuri buvo pasakojusi apie trėmimus. Praleidom apie keturias valandas. Labai įdomu buvo išgirsti šalia esančio ir daug mačiusio žmogaus atsiminimus. Kaikurie iš jų įstrigo ilgam. Visgi širdyje labai džiaugiausi kad mūsų požiūriai apie žmogų ir jo stiprybę sutapo. Ji neverkšleno, kad buvo sunku ir baisu, ji tuometinę situaciją priėmė kaip duotybę ir visada stengėsi įžiūrėti gerąją pusę. Ne situacijos gerąją pusę, o žmonių, tų, kurie buvo šalia ir kuriuos sutikdavai pakeliui.

2011-06-14

Birželio 14-osios sukilimo minėjimas. Ketetas MS 2011 dalyvių atvyko į LR Seimą. Čia tarp keletos pranešėjų išgirdome ir Paulių iš MS 2010 ekspedicijos. Bravo, graži kalba.

2011-06-22

Tremtinių namai. Niekada anksčiau nežinojau kad tokie apskritai yra. Matyt dar daug gero yra ant mūsų svieta, tik negali žmogus visko žinoti. Valakampių miškuose įsikūręs pastatas dvelkia ramybe. Užėjome į vidų, ten mus pasitiko susitikimo organizatorė ir pakvietė užeiti į susitikimų salę. Prie didelio salės stalo susėdome mes – dar tik keliausiantys į Tomską ir Tadžikistaną ir Jie – jau buvę ten ir kupini atsiminimų.

Tremtinių namų atstovė trumpai pristatė kiekvieną susitikimo dalyvę (kuri vėliau papasakos savo istoriją). Ir štai... jau pirmajame pristatymo sakinyje išgirstu žodžius „iš Zarasų rajono“, va pagalvojau – šitas žmogus man jau savotiškai kažkuo svarbesnis už kitus. Juk aš irgi iš Zarasų, mano proseneliai iš Zarasų. Nenuleidau nuo minėtos močiutės – Onos

akių ir labai laukiau jos pasakojimo. Prasidėjo trumpi 10-20 min. pasakojimai apie trėmimus, gyvenimą ten. Sulaukusi Onos pasakojimo norėjau užduoti tiek klausimų... tačiau turėjom tik 10-20 min visam pokalbiui, o Ona nelabai girdi, todėl daug klausimų negalėjome paklausti. Per pertraukėlę nuėjau prie Onos ir pasakiau kad ir aš iš Zarasų! Abi apsidžiaugėm. Pasakiau, kad norėčiau su ja susitikti ilgiau nei 10-20 min. Sutarėme, kad atvyksiu ateinančią savaitę.

Vienas iš labiausia įstrigusių pasakojimų buvo apie vėžlius, kuriuos Tadžikistano tremtiniai slapta gaudydavo ir valgydavo.

Po vizito tremtinių namuose vykau į kino teatrą „Pasaką“. Čia vyko filmo „Pavergtųjų sukilimas“ premjera. Geras filmas, labai. Manau visi turėtume žemai nulenkti galvas prieš žmones kurie inicijavo šio filmo atsiradimą. Tai ne tik kažkokia jau seniai praėjusi Lietuvos istorija, tai mūsų tautiečiai, kurie kovojo ir iškovojo tai, ką turime dabar (aišku tą turtą po truputį patys ir naikiname...). Manau tą filmą turėtų pamatyti kiekvienas Lietuvos gyventojas.

2011-06-28

Tremtinių namai. Su dideliu noru išgirsti ir suprasti nuvykau pas Oną. Tiek ji apsidžiaugė pamačiusi mane, tiek aš apsidžiaugiau kai mačiau kaip ji manęs laukė. Gražiai suruoštas stalas, arbata ir t.t. Beklausant Onos istorijos baigėsi ir arbatos puodelis, ir rabarbarų kompotas. Nesinorėjo išeiti, tik klausti ir klausytis.

Pokalbio pabaigoje ji paprašė vienos paslaugos. Tai turėsiu padaryti per kelionę. Parašysiu kiek vėliau. Prašymas išties buvo netikėtas ir jaudinantis.

2011-06-29

Rimtai pradėdau galvoti apie daiktus, kuriuos reikia turėti lygiai po savaitės! Kuprinė, miegmaišis, kilimėlis, batai, tinklėlis nuo uodų ir dar daugybė smulkių, tačiau ne ką mažiau svarbesnių detalių.

2011-07-07

Besileidžiant saulei išėjau rašyti dienoraščio. Kol perėjau visą traukinį – nusileido saulė. Važiuojam pirmam vagone, o kavinė, kur galima ramiai prisėsti – paskutiniame.

Pirmieji kilometrai traukiniu jau įveikti, o pirma dar šiltų įspūdžių pilna diena – jau į pabaigą. Galutinis pasiruošimas ekspedicijai buvo gana tradicinis – viskas paskutinę minutę (pirkiniai, darbai, daiktų krovimas).

Keli šiandien labiausia įstrigę įvykiai:

- Visai šalia traukinių stoties, atžygiavus nuo LiJOT'o du vaikinukai paklausė, kur mes keliaujam? Pasakėm, kad į Rusiją (Tomską) pagerbti, sutvarkyti tremtinių kapų. Tuomet jie paklausė, tai gal ir iš Rusijos atvyksta delegacija į Lietuvą su tokia pat misija? Nusišypsojau.
- Traukinių stotyje per spaudos konferenciją užsienio reikalų ministerijos viceministrė pasakė kalbą, kalbą, kuri kažkuo palietė. Taip, kaip mus paliečia jausmas „Lietuva, Lietuva“, kai žiūrime krepšinį ir sergame už Lietuvą. Ji pasakė, kad visa Lietuva bus kartu su mumis (visai taip, kaip visi būname „Lietuva“, kai mūsų krepšininkams gerai sekasi. Kai blogai sekasi turbūt net sakyti nereikia, ką galvojam ir apie Lietuvą, ir apie krepšinį).
- Žadintuvai. Sprendėm klausimą, kaip reiks laiku atsikelti, jei beveik nieks neturi laikrodžių ir žadintuvų. Dabar tai dar atrodo taip svarbu..

Manau ši ekspedicija mus visus pakeis, kad bent išsivalysim nuo informacijos srautų ir kasdienybės – garantuoju.

Kad ir kokie svetimi dar prie traukinio atrodė ekspedicijos kolegos, traukinyje viskas kitaip. Po truputį įsivažiuojam į komandą. Įdomu, kas bus, kai prasidės darbai.

Stovim Minske. Dangus raudonas. Traukinių stoty nemažai ramiai slampinėjančių žmonių. Šiltas vasaros vakaras.

- Šiek tiek neramina rusiški/baltarusiški užrašai – nesuprantu.

- Tomske mes būsim jau po pusantros dienos. Važiuodama galvojau, ką išgyveno tie, kurie į Tomską keliavo mėnesį. kažkas nesuvokiamo.
- Vanduo. Kur buvus, kur nebuvus, vis tiek kažką pamiršau. Ogi – vandenį! Jau belipant į traukinį supratau šitą „pamirštą stebuklą“. Traukinyje kolegės mikliai pasiūlė saldainių. Paėmiau, bet dar nevalgiau. Juk nuo saldainių norisi gerti! Šiek tiek vandens nusipirkom po vakarienės traukinio kavinėje. Apie 22 val. Bandysiu eit gult, nes šalimais važiuojantys vagono keleiviai jau gulasi.

Truputį numigti ir bevažiuojant spėjau.

Labanakt šiandien. Viskas dar prieš akis. Einant į savo vagoną patikslinu – Minsko traukinių stoty žmonių visgi DAUG!

2011-07-08

Uch! Pirmą kart miegojau traukiny. Vakar Minske vienas prašalaitis bandė įsmukt į mūsų vagoną ir važiuot į Maskvą be bilieto (atėjo ir atsigulė į antrą aukštą, ten, kur buvo tuščia vieta). Kontrolierė jį vos išvarė, nes jis buvo girtas ir labai norėjo važiuoti.

Atvykus į Maskvos traukinių stotį mus pasitiko Lietuvos ambasados Maskvoje atstovas – Donatas. Sumetėm kuprines į ambasados autobusiuką ir nukeliavom link metro. Ohoho koks gražus metro Maskvoj (nepalyginsi su mano matytais Kijeve ir Londone). Nuvykę į ambasadą visi nusiprausėm duše ir iki pietų iškeliavom į miestą. Vaikščiojom po „stary arbat“ ir „novy arbat“, gražu. Kažkur dvelkia senove. Grįžom papietaut į ambasadą, popiet vėl patraukėm į miestą. Aplankėm vieną muziejų ir raudonąją aikštę. Visą dieną buvo gana karšta. Dauguma pavargo nuo vaikščiojimo per karštį. Dabar oro uoste laukiam lėktuvo į Tomską. Lėktuvas 22.20, skrisim 4 val., ten laiko skirtumas dar 4 val., tai ... kiek numigsim lėktuve ir tiek. Vos atvykę į Tomską pirsim kapų tvarkymui reikalingus įrankius, maistą ir keliausim į Gintauto (mūsų ekspedicijos vadovo, kuris mus pasitiks Tomsko oro uoste) stovyklavietei numatytą vietą. Įtariu, ryt vakare krisim kaip lapai.

Vienas mūsų kolega (spėjam kuris) šiandien visgi paliko Vilnius – Maskva traukiny savo žygio batus. Apie tai atsiminė tik per pietus (nors atvažiavom 9 ryto). Vėliau su Mingaile (kuri moka rusų kalbą) nuvyko į traukinių stotį ir laimingai atgavo batus.

Visai neseniai išsiskyrėm su Tadžikistano delegacija, atsisveikinom ir vieni kitiem sėkmės palinkėjom. Manau, susitikus turėsime vieni kitiem daug ką papasakoti.

Keista šiandien buvo vaikščioti po miestą, kai visur (na, beveik visur) rusiški užrašai. Aš nemoku rusų. Nors kai būna parašyta „КОСБА“ tai galiu suprast kuri raidė ką reiškia.

Daina „Mėnulis – tėvas jo“ baigia atsibosti. Jau per dažnai ją kas nors niūniuoja arba dainuoja.

2011-07-09

2 valandą Lietuvos laiku atskridom į Tomską (+4 valandos, taigi Tomske jau 6 ryto). Gintautas mus pasitiko. Sulipome į autobusą ir pajudėjom link viešbučio, kur apsistosim šiąnakt ir iš pirmadienio į antradienį. Lėktuvui leidžiantis jau matėm, kad oras Tomske ne koks. Lyja. Iki dabar lyja (9.50 val.). Nuo 8 ryto gavom laiko nusenėti. Kadangi dauguma neturi telefonų-žadintuvų, iš anksto ėjau visus žadinti (išskyrus Arnoldą ir Gintautą) susitikimui 10 val. Vos suskambus žadintuvui nutrūko mano paskutinis sapnas – o gaila (sapnavau savo draugą). Tik iššokus iš lovos puoliau prie daiktų, beveik minutę neradau pinigines. Išsigandau. Piniginė buvo šalia to krepšio, kur nešioju visus daiktus. Kadangi esu ekspedicijos „buhalterė“ – pamesti piniginę būtų liūdna. 10 val. eisim valgyti, po to važiuosim apsipirkinėti maisto, įrankių ir jei nelis – važiuosim į Tomsko kapines (tvarkyti lietuvių kapų).

10 val. pavalgėm ir išvažiavom į miestą. Dalis – pirt įrankių, kita dalis – maisto. Maisto parduotuvėj, didelėj, tokia kaip mūsų JYSK ar MAXIMA (XXX) iš pradžių mūsų nenorėjo įleisti, nes mes „ne jų klientai“ ir neturim kliento kortelės. Gintautas visgi suderino, kad mus įleistų apsipirkt. Tiek maisto, tiek įrankių grupės į viešbutį grįžo tuo pačiu metu! Po pusvalandžio visi patraukėm į centrą. Čia susitikom su tremtinių anūke Ada (ji taip pat yra buvusio Tomsko lietuvių bendruomenės pirmininko dukra). Tomsko miesto muziejuje jos

studentas mums detaliai pasakojo apie visus muziejaus eksponatus. Gintautas detaliai viską vertė iš rusų kalbos. Visi buvo ganėtinai mieguisti, nes pastarąsias naktis labai nedaug ir nekokybiškai miegojom (+ laiko skirtumas). Vienu metu muziejų pajutau, kad miegas pakirto kojas. Keistas jausmas, dar nėra taip buvę. Būna kad „nulūžti“ kai būni atsisėdęs, o čia – atsistojus!

2011-07-11

Vakar nebeparašiau, taigi bandysiu prisiminti ne tik šiandieną bet ir vakar dieną.

Iš pat ryto 7.20 val. nuskambėjus žadintuvui apsirengiau ir nukeliavau pas Gintautą sužinoti dienos plano – ar ateinančią naktį nakvosim miške, ar ne (oras buvo geras, todėl jau buvo galima numanyti, kad miegosim miške). Perėjau per visus kambarius ir informavau, kad keltūsi ir vestibulyje susitinkam 8.30 val. Dar iki 8.30 ir net 8.35 turėjom mini chaosą dėl daiktų (kaip einam pusryčiaut? Su kuprinėm ar ne, jei su, tai kur dedam daiktus kurių nereiks ateinančiai nakčiai?). 9.00 val. pavalgėm ir išėjom pasiimti kuprinių. 9.35 val. atvažiavo autobusas ir apie 1,5val. mus vežė į 86 kvartalą. Išlipome prie didelės lentpjūvės. Ten įsiprašę vaikinai pagalando mūsų turimus kirvius. Paėję apie 4-6 km. priėjome buvusio 109 kvartalo kapinaites. Čia jau kaboją LiJOT 2006 m. ekspedicijos lentelė lietuvių tremtiniais atminti. Džiugu. Ėmėmės darbo. Iš pradžių pjočiau medžius, tuomet užkūriau laužą, pabandžiau žievinti rastus. Pirmi bandymai žievinti su kirviu buvo ne kokie. Pasiėmiau peilį. Fantastika! Kaip bulvių skutimas. Tiek tą dieną, tiek šiandien visus rąstus žievinau peiliuku. Žymiai patogiau ir greičiau.

Apie 16-17 val. visos merginos, Juozas ir Gintautas patraukėm link 86 kvartalo, čia dar yra šioks toks kaimas, keletas gyventojų, gyvulių, parduotuvė. (A, tiesa, apie kvartalus. Visa taiga yra suskirstyta į lopinius-kvartalus. Kas kažkelintam kvartale buvo apgyvendinami tremtiniai).

Netoliese 86 kvartalo ir šalia pelkės įsikūrė stovyklavietė. Nepraėjus nė valandai jau buvom prinešę šakų laužui, pastatę kelias palapines, o aš savo ruožtu įmerkus visą koją į pelkę (pelkėj aptikau vandens telkinuką, o po kelių minučių tą telkinuką aptiko visi kiti. Ėmiausi darbo pastatyti lieptelį per žoles, nors iki vandens ~5-6m. Prinešiau rąstgalių ir visko, kas būtų pagrindu... stengiausi atsargiau, bet vis vien paslydau ir koją įkišau į vandenį!

Vakare visi džiaugėmės aptvarkytomis 109 kvartalo kapinaitėmis, valgėm vakarienę.

Per naktį buvom pasiskirstę budėjimais (palapinė po 1,5 val.). Mes (aš, Eglė, Andrius D.) budėjom nuo 00 iki 1.30, taigi, vėliau iki ryto galėjom ramiai miegoti.

Vakare prie laužo Simas, Karolis, Petras, Algirdas, Mingailė ir kiti pasakojo tremtinių atsiminimus, kalbėjom apie trėmimą, gyvenimą čia, partizanus, jų įvaizdį Lietuvoje ir kt. Taigi, taigi, labas rytas. Turėjome pusryčiauti ir 8.00 val. išeiti į šalia esančias 109 kvartalo kapinaites. Paskutiniai budintys nepažadino maisto gamintojų ir iki 8.00 val. nepapusryčiavom. Išėjom dirbti. 109 kvartalo kapinaitės nemažos. Turbūt ir pačiam kvartale gyveno gerokai daugiau žmonių. Niekada nebuvo mačius tokių tipinių rusų kapų! Beveik visos tvoros, kryžiai – mėlyni, beveik kiekvienam tvorele aptvertam kape yra stalas ir suoliukai (stalai net su kljonkėm). Vienoj pusėj kapinių, ant paminklų buvo padėtos čierkos! Niekad nebuvo to mačius!

2011-07-12

Šiandien kėliausi 7.50 val., rengiausi ir ėjau žadinti visų. 9 val. rinkomės ir ėjom pusryčiauti. Važiuojam traukiniu Tomskas – Bely Jar (bilietus traukiniui pirkom 2 valandas... stovėjom eilėj). Atsigėriau pieno su bandelėm ir nuėjau ieškoti kur numigt (radau laisvą vietą antram aukšte pas Simą, Andrių, Andriuką ir Karolį). Numigau.

Prieš kelias minutes nubudau ir visame gražume pamačiau Tomę (upę). Pirmą syk miegojau antram aukšte (traukiny). Iš antro aukšto Tomė atrodė įspūdingai – didžiulė ir plati.

Pravažiavus Tomę buvo labai graži pieva, vėliau dar keli vandens telkiniai (lyg ežeriukai su salomis) – labai, labai gražu. Vykstam į Bely Jar ir, tikėtina, kad iki ekspedicijos galo negrįšim į Tomską. Visus likusius ekspedicijos taškus pasieksim nuo Bely Jar.

Daugumai grupės atsibodo Rubinas (viešbutis Tomske), kur jau nakvojom dvi naktis. Kol kas tik vieną dieną miegojom miške (šalia 86 kvartalo).

2011-07-13

Naktį atvykom į Bely Jar. Vietiniu maršrutiniu autobusu atvykom į viešbutį. Čia nelabai norėjo mus priimti. Mūsų daug, mes užsieniečiai, reikia registruoti – žodžiu – daug darbo vidury nakties. Visgi priėmė, susimokėjom. Sumokėjom praktiškai tiek pat, kiek Rubine. Čia apgyvendinimo sąlygos daug blogesnės nei Rubine (nėra dušų, bendri tualetai visam viešbučiui).

Pamiegoję pavalgėm ir Ginto suderintu mikriuku važiavom į Rybinsko kapinaites, o vėliau į Karelino kapinaites. Apžiūrėjom išnykusio Karelino kaimo liekanas. Įspūdinga, beveik išgriuvusiuose namuose matosi darbščių lietuvių rankų darbas. Storos rastinės sienos apšildytos moliu ir medžio pliauskomis (kurios dar nenubyrėję!).

Tiesa, mus vežęs mikriukas (jei jį taip galima pavadinti) turėjo 6 keleivines vietas salone + būdą be langų, kur važiavo dar 10 mūsų. Toj būdoj buvo patiesti čiužiniai ir jautėsi lengvas benzino kvapas.

Mums bevaikštant po Karelino kaimo „likučius“ ir atėjus į vietą, kur turėjo atvykti vairuotojas – jo nebuvo. Belaukiant ir beieškant vairuotojo, kokie 8 bedrakeiviviai žaidė „žemių“ (tą žaidimą, kur reikia mest peilį į žemę, kad atimtum iš kaimyno žemės dalį).

Grįžę į Bely Jar su Arnoldu dar 45 min. pirkom traukinio bilietus į Asiną, vėliau tranzavom ir laukėm autobuso į viešbutį (nes traukinių stotis nuo pačio Bely Jar miestelio

nutolusi apie 7 km). Betranzuojant ir belaukiant autobuso per traukinio bėgius link miesto savarankiškai ėjo daug karvių! Sutranzavom sėkmingai.

2011-07-14

Anksti ryte ~ 5-6 val. ryto iš Belyj Jar traukiniu atvažiavom į Asiną. Čia dviem Gintauto greit suderintais mikriukais važiavom link 41 kvartalo (Tunguskyj Bor). Viso kelio atkarpa nuo Asino iki Tunguskyj Bor yra apie 130 km. Mikriukai mus nuvežė apie 100 km. Toliau ėjom. Visą kelią rėkavom, tarškinom turimais įrankiais (nuo meškų). Čia nebebuvo jokio mobilaus ryšio. Vakarop atėjom iki Tunguskyj Bor. Pavargom.

2011-07-15

Guliu lauke miegmaišy. Petras pjauna malkas. Andrius galanda kirvį. Kūrenasi laužas. Šalia guli dvi „mirtininkės“, tiksliau – truputį negaluojančios Mingailė ir Milda (atėjus į Tunguskyj Bor abi negalavo, gal nuo nuovargio?). Esam Tunguskyj Bor kaime, tiksliau, toje vietoje, kur buvo kaimas. Vakar iki čia pėsčiom atėjom 32 km. Pavargom. Be to, praeitą naktį miegojom traukinyje (Belyj Jar – Asin) nuo 2 iki 5 val.... ne per daug. Traukiny buvom atsidarę langą, smagu, pučia gaivus oras, bet tas gaivus oras per 3 valandas miego man pakirto gerklę. Nebesmagu. Vakar atvykus čia, į stovyklavietę, dar kokias 3-4 val. numigau prieš budėjimą. Matyt tos numigtos valandos buvo ne į naudą, peršalau ir pradėjau sloguoti, bet nieko, čia smagu. Esam prie pelkės – upelio. Planavom, kad gersim ar bent maistui naudosis tą upelio vandenį. Vandens spalva čia kaip juodos arbatos, skonis gan įdomus. Nevirto negėriau, nors Gintautas vakar pora gurkšnių išgėrė – ir nieko.

Taiga graži. Berželiai, pušelės, ryškiai žalios pelkės, beveik nepravažiuojamas kelias. Aplink stovyklavietę išdraskyti skruzdėlynai – vadinasi, yra alkanų meškų (Gintautas mus paprotino). Vakar einant čia buvo šiek tiek baugoka, bet šiandien jau nieko.

Visą dieną miegojau, nes labai skaudėjo galvą. Juokas juokais, bet kai skauda, visai nesmagu. Vakare susėdom ratu prie laužo ir dalinomės mintimis, įspūdžiais. Manau tai buvo viena iš tinkamiausių progų visiems padovanoti po ženkliuką su Lietuvos vėliava. Tai simboliniai atminimai besilankantiems Tomske. Įteikiau juos Onos (iš tremtinių namų) prašymu.

2011-07-16

8 val. kėlėmes ir 9 val. pajudėjom iš Tunguskyj Bor link Baturino (planuojama nueiti apie 30 km). Saulėta diena, truputį puola uodai ir karšta. Nuėjus kokius 5-7 km, nusiaviau žygio batus, nes pradėjo trinti. Kroksai – fantastiškas dalykas! Nuėjus apie 7 km stojom, nes Mildą pradėjo pykinti. Kolektyvas greit pasidalino jos daiktus ir toliau Milda ėjo be daiktų. Įveikus apie 8-9 km. pro mus pravažiavo motociklas su kaliaska. Po kokios valandos jis vėl važiavo pro mus ir pirmyn pavežė Mildą ir Mingailę. Geri žmonės. 12 – 15 km pro mus pravažiavo žiguliukas, kuris taip pat pora mūsų merginų (Eglę ir Mildą) pavežė keletą km į priekį.

Apie 18-19 val. priartėjom prie Baturino, dalis liko įkurti stovyklavietės – kiti išėjom į patį Baturiną – vandens ir maisto. Vandens gavom į butelius prisipilti vietinėj kepykloj. Didžiulės krosnys, eilė metalinių kubilų duonai maišyti ir du kepyklos darbininkai – sargai. Papildytas vandens atsargas vaikinai parnešė į stovyklavietę, likę pusiaukelėj palaukėm, kol jie grįš ir toliau keliavom į Baturiną. Čia turbūt viena ar dvi gatvės klotos asfaltu – kitur smėlis ir žvyras. Vietiniai gyvena labai skurdžiai, o gal tik taip atrodo? Namų išorė apkalta taip, kaip mes Lietuvoje apsikalam namų vidų. Kiemai su daug nereikalingų rakandų, didžiule žole, apgriuvusiais mediniais statiniais (malkinėm ir pan.)

Vietinėj Baturino krautuvėj apsipirkom. Vakare Karolis išvirė skanią vakarienę, po jos smagiai sėdėjom prie laužo (iki kokių 2.30 val.) Daug dainų sudainavom. Su Petru grįžom į palapinę pas miegančią Eglę. Petras prie laužo negavo sudainuot „šalia kelio karčiama“, todėl

grįžus į palapinę tą dainą norėjo sudainuoti Eglei. Eglė, aišku, pažadinta iš miegų nieko nenorėjo girdėti. Buvo juokingas dialogas :).

2011-07-17

9 val. su Baturino greitosios mašina važiuoju į Centralnį kapines (apie 20 km). Čia palaidoti 33 lietuviai. Gerai matosi samanų išskelti kauburėliai, keli nudegę kryžiai (prieš keletą metų čia siautė gaisras). Padirbėję kapinėse (aptvėrę nemažą tvorą) pajudėjome link stovyklavietės. Grįžtant sustojome prie ežero (ačiū vairuotojui ir Gintautui). Mmm! Didelis ir skaidrus ežeras greit privertė visus nusimesti drabužius ir bėgti į jį. Pasimaudėm, sušokom į „mašiniuką“ ir grįžom į stovyklavietę. Lijo, lijo, lijo. Apie 16 val. su dviem mikriukais (atvykusiais iš Asino) išvažiavome link Asino. Oras buvo ne koks, nebelijo. Asine nusprendėm važiuoti į Tomšką ir daugiau nebenakvoti miške, nes visur šlapia, o mes beveik nebeturim švarių ir sausų rūbų. Džiaugiamės grįžę į Rubiną.

2011-07-19

4 val. ryto suskambo žadintuvas. Atsikėliau 223 Rubino kambary. Su Lina lovoj. Čia pat miega Simas, Karolis, Andriukas, Milda. Pradėjome su Lina ieškoti visų po viešbutį. Kas kur užmigęs. Pažadino. Vaikinai supakavo kuprines į polietileną. 5 val. paskutinį kartą nusifotografavome su Gintautu, sėdom į autobusą ir pajudėjome į oro uostą. Oro uoste (30 km nuo viešbučio) Simas apsižiūrėjo, kad kelnių kišenėje turi 223 kambario raktą ... juokas per ašaras. Panašiai kaip su pamirštais traukiny batais.

TRUMPAI

– Kaimai, namai, žmonės. Taip atrodančių kaimų ir žmonių Lietuvoj nelabai pamatysi. Nors... kai kurie pavieniai Lietuvos kaimų namai galėtų konkuruoti su čia esančiais namais ir

kiemais. Žmonės mieste (Maskva, Tomskas) – įvairiaspalviai ir atrodo gan smagiai nusiteikę. Kaime kiek sudėtingiau – tiek vaizdu, tiek nusiteikimu.

– Kapinaitės. Esančios miške dvelkia ramybe, esančios bendrose kapinėse atrodo liūdniau. Miško paklotė ir akimi matomas „nykimas“ suteikia šarmo. Tarsi pelnytas žmonių poilsis – ramus ir gražus. Bendrose kapinėse esantys kapai atrodo liūdniau. Gal dėl to, kad jie neišskirti iš kitų? Sumaišyti su kitais? Ilsisi kartu su visais, be bendros tautinės vienybės, praeities?

– Grupė ir personalijos. Ligos. Ekspedicijos grupė, jei ją galima vadinti „grupe“, stipri. Stipri ne dėl to, kad grupė, o stipri kiekvienu jos nariu. Kiekvienas dalyvis savaip įdomus ir stiprus. Viena iš gražiausių ir turbūt geriausių matytų savybių buvo Mildos. Įvardinčiau ją kaip mokėjimą pasijuokti iš savęs. Net tada kai šlubuoja sveikata (ir tikrai situacijos būna iš serijos „juokas per ašaras“), Milda šypsosi ir daug daug teigiamai kalba (iš serijos „apsivėmė mano keliai“). Mus užpuolusios ligos, jei jas taip galima vadinti – nepalaužė nei vieno. Visi daugiau mažiau greit sveiko ir nepanikavo dėl laikinų negalavimų. Šaunuoliai.

– Grupės vadovas. Kiekvienai ekspedicijai palinkėčiau tokio vadovo. Sunku nupasakoti. Jei reiktų pavadinti vienu žodžiu, pavadinčiau Chuck, jei dviem – Chuck Norris.

– Ekspedicijos maršrutas, planas. Maršrutas ir vienas-du papildomi jo scenarijai buvo Gintauto (vadovo) galvoje. Nereikėjo daug laiko, kad grupė pajustų pasitikėjimą vadovu ir neabejotų dėl pasirenkamų maršrutų ar dienos plano.

– Istorija, dabartis ir ateitis. Geno fondas. Sakoma, kad reikia gyventi čia ir dabar. Taigi, nenutolstant nuo to, vertinant praeitį, galvojant apie dabartį ir planuojant (kartais svajojant) apie ateitį... Nepabėgsim nuo fakto, kad iš Lietuvos išvežto genofondo jau šiandien pradėdame pasigesti ir, turbūt, tas „pasigedimas“ su metais vis stiprės.

– Sutikti žmonės (Ada Tomske, Viktor Belyj Jar'ė). Tai žmonės savotiškai mylintys Lietuvą, tačiau... nelabai laukiami čia. Lygiai taip pat, kaip mūsų niekas nelaukia svečiose

šalyse. Matomai Lietuva neturi didelio intereso rūpintis žmonėmis (integracija, darbas, būstas), kurie savo šaknimis yra lietuviai.

ĮVYKIAI

– Priėmimas į Bely Jar viešbutį.

– Karvės gatvėse, jų grįžimas į namus (Bely Jar). Grįžom iš Rybinsko ir Karelio kapinaičių. Su Arnoldu likom traukinių stoty pirkti bilietų. Kiti – išvyko link viešbučio. Nupirkę bilieto laukėm vietinio autobuso (link viešbučio). Autobusas turėjo atvykti po kokių 30 min. Iki viešbučio apie 7 km. Lyja. Karts nuo karto bandau tranzuoti pravažiuojančias mašinas. Stebim kaip per geležinkelio bėgius pamažu ateina būrys karvių. Viena paskui kitą, karts nuo karto pamūkdamos eina namo. Neaišku kur jos gyvena, bet... vakaras ir aišku kad jos eina namo. O kodėl pas mus kaimuose nepaleidžia karvių? Negrįžtų?

– Meškos ir apsauga nuo jų. Apie meškas kalbėta nemažai – ką daryti, ko nedaryti jei sutiksi mešką ir pan. Mintyse gali įsivaizduoti susitikimą su meška. Bendraujant su vietiniais gavom perspėjimų, kad ko ko, bet meškų čia yra. Pradėjus kelionę link Tunguskij Bor gavom nurodymą triukšmauti (nuo meškų), taigi, triukšmavom. Atėjus į Tunguskij Bor Gintautas paskubomis parodė išdrąskytus skruzdėlynus. Maždaug kas pora metrų gali pamatyti šviežiai išdrąskytus skruzdėlynus. Ką reiškia šviežiai? Tai reiškia, kad jie dar nėra nulyti lietaus (kuris čia maždaug kas antrą dien nulyja) ar susigulėję.

– Maudynės (pelkė, Bely Jar dušai, ežeras šalia Baburino). Keliaujant turėjau tris įsimintinas maudynes. Pirmoji buvo pelkėje, prie 86 kvartalo. Oras nebuvo šaltas, bet... pelkės vanduo – ledinis. Iš pat pradžių įmerkiau tik kojų galus. Per kokias 2-3 min jos spėjo labai smarkiai sušalti. Galvojau, kaip čia reiks visai įlįst į tą vandenį. Įlindau, šaukiau iš šalčio, išlindau. Antrosios maudynės buvo Bely Jar dušai. Vakarop, atskirai nuo visos grupės (nes nespėjom kartu) su Mingaile atvykom į viešus dušus. Nerealų. Didelė ir stipri gan karšto

vandens srovė – atsuki ir bėga (kol neužsuksi). Keistokas vandens kvapas, bet nieko. Gera, labai gera stovėti po karštoku tekančiu vandeniu.

– Simo batai ir Rubino 223 raktas. Trečiosios maudynės buvo ežere (važiuojant link Baturino iš Centralnų kapinių). Per visą kelionę nebuvo matę tokio skaidraus ir didelio vandens telkinio. Per pastarąsias dienas buvome pasiilę vandens. Visi greit nusimetė rūbus ir bėgte į ežerą. Mm, gera 😊

FRAZĖS

– „Kas nevalgo tas negyvena“, Labai smagu buvo girdėti šią ir panašias (pvz. „Z-kas Z-kui Z-kas“) frazes. Kartais jos gali atrodyti žiaurios, bet... toks žaidimas, tokios taisyklės.

– Čia pas mus nieko už dyką negausit (kai prašėm maišelių parduotuvėje prie Rubino). Vieną syk beperkant maistą pamiršom paimti maišelių, kad galėtume visiems išdozuoti maistą, taigi, nutarėm maišukų paprašyti iš šalia Rubino esančios maisto parduotuvės. Užėjom, paprašėm ir iš parduotuvėje esančio vyro sulaukėm komentaro „u nas Rasij ničio darom nidaju“ (kažkaip panašiai). Beeet, kadangi pardavėja mus jau žinojo iš ankstesnių pirkimų – maišukų davė:)

– „Politika kaip bala. Kuo daugiau šokinėji, taškaisi tuo smagiau“ kažkaip panašiai vieno vakaro metu buvo išsireikšta (berods Karolio). Vienas iš geresnių palyginimų kokius esu girdėjęs.

– Ar galit tyliau? – ačiū ne. – nu jus man gausit. Traukinys (Tomskas – Bely Jar). Kadangi mūsų daug, iš kalbėjimosi ir juoko gaunasi triukšmas. Traukinio palydovė vis praeidama pasako „tyliau“ (rusiškai). Vienu metu mums gerokai įsisiautėjus su garsu ji užaina ir lengvai piktu tonu sako „ar galit tyliau?“. Algirdas (nemokantis rusiškai) nutaria pabendrauti ir mandagiai atsakyti. Kadangi jis net nesuprato ko ji klausia atsakė „niet spasiba“ (kelis kartus prieš tai palydovė buvo užėjusi su pasiūlymu nusipirkti sausainių ar

vaflių, taigi Algirdas pagalvojo kad ir ši dyk kažką siūlo). Palydovė išgirdusi nelauktą ataskymą gan piktai pasakė „nu jūs man gausit“ ir nuėjo..